

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Rebus Gestis Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv

Marchetti, Annibale

Florentiæ, 1687

Capvt XII. Mira in Deum atque homines Caritas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43962

*Mira in Deum atque homines**Caritas .*

Um reliquæ omnes virtutes a caritate proficiscantur, inque eam apertè influant, ac se totas exonerent; satis proclivè sit existimare, quantâ aduersus Deum, atque homines caritate affluerit is, qui tot, tantisque virtutibus redundarit. Extat tamen præterea hac de re præclarissimum D. Mariæ Magdalænæ de Pazzijs testimonium (quod quâ parte huius operis opportunum fuerit, proferemus) vbi cum mira de Aloysij sanctitate, Dei admonitu cognita tradit; tum illud in primis, adeò S. Adolescentem Divinâ caritate æstuasse, ut non immeritò inter Christi Martyres, quem missus e Cælo ignis torserit, hauseritque, recensendus videatur. Et quanquam eum occulto cruciatu confectum dicit, ut cui non corpus arderet, sed ex quotidianis amicissimi Numinis offensionibus animus ureretur, tamen non adeo cæcum, abditumque ignem fuisse constat, ut etiam (quæ

natura

M Magd:
de Pazzijs
testimo-
nium.

Al: carita-
tis ardore
martyr.

natura eius est) non sublimis interdum abiret, atque os, oculosque correptos incenderet: quod præsertim usuvenire solebat, cum in familiaribus congressionibus Dei mentionem illatam, audiret: tunc enim totus rubore suffundi, micare oculi, efferrî, gestire, &, si loquendi locus esset, ignea planè verba depromere. Quia verò haud mediocris voluptatis est amor, ubi præsertim Deum prosequatur, quem prosequi assequi est; nihil illi delectabilius, quàm Deum mente agitare, & mutuâ cū alijs colloquutione in medium accersere, deque eius infinitâ Beneficentiâ, Caritate, item ceteris laudibus sermonem habere. Vt autem animadvertit huiusmodi colloquia non uni sibi, sed reliquis omnibus ad pietatem incitamento esse; accepitque dictitari a nonnullis, inde se uberiores, quàm ex usitatâ rerum Divinarum contemplatione sæpè fructus ferre (ex eo fortasse, quia sæpius mens contemplantem, quàm loquentem deserit, doceturque ab alijs, quod per se ipsa non tenuit) statuit, re cum ijs, qui præerant, communicatâ, antiquum morem de pijs duntaxat rebus post epulas colloquendi iam propè senescentem restituere. Itaque Collegij Rectore adito copiam sibi esse postulat, id pro viribus conandi, ut in consuetis a cibo congressi-

Ad illatâ Dei mentionē mirè totus incēditur.

Divinus amor quare iucundus.

Ex salutaribus colloquijs uberior. quâ ex contemplatione fructus.

More de pijs rebus post epulas colloquendi mira de steritate restituit.

bus nunquam in posterum, nisi de rebus ad pietatem spectantibus, sermo institueretur, litterarijs quæstionibus, nedum futilibus, ac vanis, procul amandatis. Annuit Rector, & collaudato proposito, liberum ei, quidquid animus ferret, permisit. Inde lætitiæ plenus ad Hieronymum Vbalinum spectatæ integritatis virum, pijs tunc rebus Præfectum contendit, eumque de re totâ, quam animo agitabat, edoctû, impensè rogat, ut si quid opis, consilijque in eam afferre possit, haud abnuat. Tum multâ prece, votisque Deum sollicitat, obtestaturque, uti conatibus adsit, & tam salutaria cœpta suo numine, atque auxilio ad optatos exitus provehat. His peractis aliquot magnæ indolis Adolescentes, quos rerum cælestium apprimè studiosos noverat, in partem operis vocat, suoque illis consilio patefacto, rogat, ut subsidio venire, summq; studium, atque operam conferre velint: quibus fidem dantibus, ipse ne loquentem materia deficeret, eam singulis diebus semihoræ intervallo ex sacro aliquo codice evolvendo parabat, ac semper nonnullis ad beatitudinem, beatèque vivendum conducentibus monitis, vel sanctorum Patrum institutis, ac præclarè gestis instructus in colloquium ab epulis veniebat: idemque pro se quisque omnes, qui

cum

Alios in
partem o-
peris vo-
cat.

cum eo Societatem coierant, conabantur. Igitur hac ope, præsidioque munitus ita negotium administravit, ut eventus vorum non æquaverit modò, verùm etiã excesserit. Et primùm quidem, si fortè a mensâ rediens in eorum cœtium, quibuscum conuenerat, incidisset, primus sermonem de rebus salutaribus inferebat, ceterique promptè, ut erat compositum, prosequerentur. Idque etiã maiori licentiã, ac libertate, ubi se ad inferiores, ac præsertim, simpliciore, quorum natura ductilis, & sequax, aggregasset: tunc enim dignitatis gradum, ut in alienam salutem impenderet, libens retinebat, solitus ceteroqui contemnere, nisi Numitius extollendæ dignitati supponendus foret. Si verò in superiorum, vel Sacerdotum agmen sese intulisset, ubi subsequi, non præire deberet; specie sciscitantis eorum super aliquã piã quæstione sententiam, materiam instituendi sermonis haud recusantibus suggererat: tamen si ipse Aloysij accessus satis, superque monebat, quã de re esset toto congressus tempore differendum. Iisdem ferè artibus sodales reliqui eius consiliorum participes, in suo quisque conuentu, rem gerebant: breuque studijs, vitiisque collatis eò progressum, ut magnum in Universâ Domo Divinæ Caritatis incendium fuerit

Cum inferioribus dignitate salubriter tinct.

Magnū his sermonibus tota domo caritatis incendium excitatum.

fuerit excitatum . Bis centenos haud minus ex nostris eâ tempestate in Collegio Romano cœsos fuisse tradit Cœparius, quos sibi compertum narrat, cum in plures cœtus divisi per hortum, seu porticus, laxato silentio inambularent, omnes de rebus ad æternam salutem spectantibus solitos fuisse disputare ; idque tam studiosè , ac seriò , ut non ad animos curis, laboribusque levandos, verùm Divinis sermonibus exercendos conuenisse viderentur : tametsi ipsa illa exercitatio suæ iucunditatis fructu , & sibi , & ceteris curis haud exiguo levamento foret . Hinc si quis fortè casus eam collocutionem aliquando sustulisset , ægrè omnes , quasi necdum refectis viribus , ad studiorum contentionem sese revocabant. Iisdem planè sermonibus domo deambulatum egressi , iisdem cum a studijs feriatum suburbanum peterent , oblectari solebant : quo tempore haud grave erat ceteris villæ oblectamenti carere, propterea quòd experimento didicerant , eiusmodi illud esse , quo fruebantur, ut ipsâ ceterorum inopiâ , & contemptu aleretur , & cresceret .

Hoc tamen de Divinis rebus colloquendi studium nunquam illustrius se protulit, quàm cum autumnalibus ferijs, qui litteris in Collegio Romano operam dabant pro consuetudine in Tuscula-

Omnes de rebus familiaribus post cibum colloquuntur .

Idè faciunt deambulatum per Urbem egressi : idem & rursum .

Idè etiam in Tusculano secessu .

seculanum secederent. Illuc enim discedentes
 pius aliquem libellum deferre soliti erant, quæ
 cum domi privatim eolverent, sententias ali-
 quas, vel Sanctorum Virorum illustriora facta
 memoriæ mandabant, ut ea deinde in commu-
 ne conferrent: tum bis in singulos dies, semel
 benè manè, iterum devexâ iam die in proxi-
 mos colles turmatim egressi, ubi locus aliquis
 ferendis aptus sermonibus in conspectum veni-
 ret, eò conuolare, & considerare universi, &
 quid quisque lætitaverit in medium proferre:
 mox, quibus in promptu esset, plura in eam,
 sententiam eloqui, interpretari, disserere: in-
 de omnes quàm maturum, tam dulce, ac sua-
 ve gaudium, quòque minùs effusum, eò ube-
 rius percipere.

Quia verò e Divino Verbo Divinum oriri
 Spiritum, atque Amorem necesse est; verbum
 autem in nostrâ mente non secus atque in Di-
 vinâ, dicendo, ac loquendo progignitur; hic
 tam assiduus, atque ad universos pertinens de
 Deo loquendi usus, tantâ omnium mentes Nu-
 minis opinione, & caritate opplevit, ut ea-
 domus omnis cælesti quodam igne feruere, at-
 que adeo conflagrare videretur. Mirum cun-
 ctos pietatis studium, atque ardor inuaserat
 adeo, ut aliud iam nullum inter eos nisi de
 vir-

virtute certamen esset : & si quis litterarum amor supererat, omnis ex Dei caritate succensus in Dei caritatem abierat, cunctis Divino Numini prædicando unice studentibus. Id verò totum uni Aloysio a gravissimis Patribus, qui & coram aderant, & rerum pars magna fuerant, acceptum referebatur. Ille tamen haud contentus tam præclarum opus instituisse, frequenter adesse, atque urgere minimè cessabat: quippe ubi aliquem ex tyrocinij Domo recentem in Collegio Romano animadverteret, ad eum sese studebat adiungere, eique significabat, si ad pietatem progredi sententia esset, non defuturos, qui eodem cogitantes comites se illi libenter adderent: quorum etiam nonnullos, dum ceteros usus doceret, editis nominibus indicabat: tum eos seorsum commonebeat, ut sese tyroni faciles darent, & necdum occupatum suas in partes traherent. Iam verò si quando juniorum quempiam a rectâ virtutis viâ nonnihil deflexisse cognoscere; sedulo id operam dabat, ut in meridiano, ac vespertino congressu illi sese coniungeret, eiusque sibi voluntatem obsequio, & comitate paulatim conciliaret: quò in familiaritatem receptus ad opportunas monitiones aditum apertum haberet: has verò tantâ suavitate, ac dexteritate adhibebat, ut

fine

Recentes a tyrocinio sibi conciliat.

Aberrantes in viâ virtutis suaviter revocat.

sine vulneris sensu saniem si qua esset, quodammodo produceret. Ita cum eo tandiu versatus, dum ad severiorem disciplinam revocasset, sensum ab illo secedebat: eoque interim reliquis, quibus eadem mens, idemque propositum, commisso, ad alium curandum pari morbo tentatum aggrediebatur. Atque hanc arte pluribus ad virtutis studium traductis, magnam tandem domo Supernarum rerum cupiditatem excitavit.

Quamobrem omnes eius admiratione tenebantur: certatimque studebant, cum sermo de illo incideret, cuncta in eum laudum ornamenta congerere, eo præsertim nomine, quod unus adolescens tot gravissimorum Patrum, quæ mallet, animos flecteret: ijs ducem, cui longo intervallo ætate, atque ordine præirent, sequi non dedignantibus. Summa erat eius apud omnes existimatio, eam item sibi gratiam morum suavitate collegerat, ut æquæ iuniores, ac Patres sese cum illo, ubi copia fieret, libentissimè congregarent: quemadmodum pluribus in locis testatum reliquit eius Vitæ scriptor Cæparius. Quod notatum velim ab ijs, quibus, cum proclive sit rerum gestarum historias de suo comminisci, sæpè excidere meminimus, rigidiores Aloysij mores fugare, non alligere

Gravissimi
Patres ducem
adolescens
sequi non
dedignantur.

Calumnia
nonnullorū
est, Al:
sua morū
severitate
reliquos
fugasse.

Eutrapelia
suis salibus
reliquis
virtutes cō
dit, & con
tinet.

Lepidas
narratio
nes nſur
pat, ut viā
ſternat ad
ſalutaria.

cere solitos, suos ad familiarem usum, & consuetudinem æquales: idque ab ijs dictum crediderim, ut honestam aliquam propriæ libertati, ac licentiæ causam obtendant, haud veriti detractâ aliorum gloriâ suæ accessionem facere, & quodammodo mordendis alijs enutrirî. Ceterum qui fieri poterat, eum, in quem exornandum omnia naturæ fortunæque munera, omnes Divinæ munificentiae gratiæ confluxerant, cunctis longè gratissimum, ac iucundissimum non fore? Nec enim credibile est, virtutibus omnibus præditum Eutrapeliæ condimento, ac sale, sine quo virtutes reliquæ diffluunt, caruisse: quod & manifestè comprobatur idem Cæparius: nam gravis licet (ut is Author est) & cum res postularet, ad severitatem pronior; noverat tamen suam defatigato animo quietè, quæ ex gaudio constat, permittere, seria in loco iocis, facetijsque laxando. Ita cum in reliquorum conuentum post epulas veniret, totus posito supercilio, atque exporrectâ fronte, ad hilaritatem compositus, omnem sermonis austeritatem aspersis salibus mitigabat. Nonnunquam narrationes memoratu lepidiores exponebat, quas tamen non modò gravitatis, & verecundiæ legibus adstrictas voluit, verum etiam ita comparatas, ut iucunditas omnis salubri-

libritati commendandæ famularetur, ac leu-
rioribus consilijs aures permulcendo cõciliaret.

CAPVT XIII.

*Clandij Aquar-vivæ iussu in Patriam
ad domesticas lites componendas
proficiscitur.*

Um hæc Aloysius in Colle gio
Romano benè, ac feliciter ge-
reret, sæva quædam in pater-
nâ domo coorta tempestas eius
prudentiam, operamque desi-
derans tanto strepitu evocavit,
ut non potuerit optimus Adolefcens, quin onus
subiret, ac de suâ quiete aliquid turbis dome-
sticis componendis impertiretur. Magnæ olim
Rodulpho Aloysij fratri cum Vincentio Man-
tuanorum Duce, ultra sanguinis coniunctione,
amicitiæ necessitudines intercesserant. Verùm
(quæ voluntatis humanæ volubilitas est, eodẽ,
quo ferebatur, impetu ad resiliendum, ubi of-
fenderit, abutentis) orta inter eos de heredi-
tate controversia, par odium ex ingenti amo-
re excitavit. Cum enim Horatius Gonzaga
Sulphu-

Causa re-
deundi in
patriam,
pax inter
fratrem, &
Matræ Du-
cẽ concili-
anda.